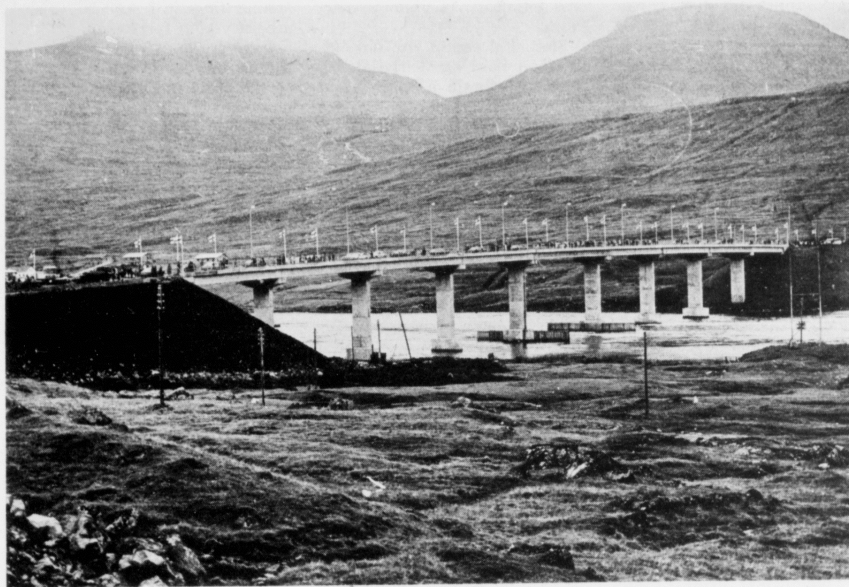

ávist verða vit á ongan hátt skerdur í at fáa lut í teim framstígum, sum henda í Danmark.

Verða til dømis barnatilsiktskipanin og dagpeningaskipanin framdar, týðir tað hækkan av statsins parti av sosialu útreiðslunum, sum er tiggju fald av okkara parti av umsitingarútreiðslunum.

Men, sum í so mongum øðrum færi, hetta er ikki ein peningaspurningur, men bert spurningur um at finna ta hentastu, líðiligastu og skilabestu skipan.

Framyvir at rækka út í ytsu liðir samfelagsins á hesum øki verður skylda okkara, og er spurningurin, um vit ikki best rækka hesum við at útbýggja í smærri eindum, har viðgerð, sosialráðgeving og røkt verða framd í økinum, har hann, sum tørvur hevur, hevur bústað sín.

Undir sosiala tættinum er eisini at nevna skyldur okkara móttvegis føroyingum, sum styrti ella longri tíð búgva í Danmark.

Eina miðstöð, har færoysk umboðsstova, fæst ráðgeving í sosialum og øðrum spurningum, bókasavn, matstova og felagsvirksemi í vissan mun, kunnu hava hølir, er fyri neyðini.

Ognin í St. Kongensgade gjørdist tíværr ikki tann veruliga ogn, ætlað var, tí má broyting koma í. Landsstýrið hevur haft samráðingar við feløginu og einstaklingar í Keyptmannahavn um spurningin, og hevur landsstýrið tað álít á tingu, at tá greið uppskot liggja fyrri, vil tingsins partur ikki liggja eftir.

Samferðslumál

Útbýggingin, sum farnu fyra árinu er hend á samferðsluøkinum, er nógv umrødd, og skal eg tí bert gera fá viðmerkingar.

Tað er einki øki í landinum, har ikki stórbýggingar eru framdar, men kortini er tað eins og menn í teim ymsu økjum hava lyndi til at fylast á, at ikki allir átroðkandi spurningar júst um teirra leiðir vórðu loystir.

Hann, sum veit, at hetta kundi bert verið hent, um virksemið í øllum øðrum økjum varð

niðurlagt, má sanna enska orðatakidi:

»Atfinningin er amboðið, ið virkar betri, meira óhvast tað gerst«.

Kortini hugsi eg, at flestu mugu ásanna, at valla kundi meira verið framt isenn, og at tað er rimuligt at útbýggja um alt landið heldur enn at loysa spurningarnar øki fyrri øki.

Landsstýrið hevur verið fyrri atfinningum fyrri ovnýtslu í samband við allar tær byggingar, farið er undir sambært ynski og krav tingsins, og serliga fyrri, at peningurin er fingin av likviditeti landskassans heldur enn av dýrum lánunum.

Um hetta er at siga, at kannar, sum seinasta árið eru gjørdar viðvíkjandi virksemi landsverkfrøðingsstovnsins, sýna, at ov lítið av peningi hevur verið jattað til tey mongu arbeiði, ynski hevur verið um. Tørvandi projektersorka og prishækkanir eins væl og øll ávísingarskipanin viðvíkjandi útgdalgingum hava gjørt, at ikki hevur verið møgult fyrr en figgarárið leið móti endanum at fáa kunnleika um hesi yvirtrekk.

Stig eru nú tikin til at broyta mannaongongdina, so varsko verða givin í góðari tíð, áðrenn ætlanir eru útfyltar, og betri stýring til kann fást á útbýggingina, men kanningin hevur samstundis vist, at skulu hesi mongu arbeiði halda fram í sama mun sum nú, má munandi meira jattast, ella lániheimildirnar økjast.

Mær kemur fyrri, at tað er skilagt, um orkan kann fást til vega, at loysa so mikið av uppgávum, sum møgult er uttan at nerva vinnulivið annars, tí eitt minkað peningavirði ger tað truplari framyvir at fara undir stórværk, og mong mong arbeiði liggja enn á láni til komandi tíðir.

Men útbýggingarøðin og skjóleikin er so ein politiskur spurningur.

Sambindingin av bygðum, oyggjum og økjum heldur annars fram sambært vegaætlanina, kend var longu í 1969, og harútvið eru stórarbeiðini við tunnil í Eysturoy og sambandið um Hvannasund tikin við.

Undir seinastu figgarlógargviðgerð vórðu tey einstøku arbeiðini gjølla umrødd, og skal eg tí ikki taka tey hvørt sær, bert nevna, at við øktu bilferðsluni gerast krøvini til góðskuna, breiddina, uppmekingina og ferðslutrygdartiløk munandi stórri, eins og neyðugt verður við fleiri ferjulegum. Alt hetta ger samlaðu útbýggingina munandi dýrari.

Stórleikin av byggingunum setur eisini krøv til grótbrot, maskinamboð, verkstaðir og asfaltverk.

Í farnu tingsetu var samtykt fimm ára ætlan fyrri útbýgging av smærri bygdahvnum. Hugsi henda kemur at loysa ein veruligan tørv, og hugsi upphæddin svarar rættuliga væl til tørvin, koma ikki prishækkanir at kollvelta metingar á so mongum samfelagsøki.

Ískoytið til stórru havnaætlanina var nokk í teprara lagi, so sum tey projektit, talan er um at bygja, siggja út, og soleiðis sum prishækkingarnar hava verið, men upphæddin upp á 36 mill. kr. var so tað, ein helt seg kunna fara undir við tí býti, byrðarnar hava nú.

Beri ótta fyrri, at vit um nøkur ár einaferð enn koma at taka hesa 5 ára ætlan til viðgerðar.

Strandferðslan

hevur stóðugt vaksið um virksemið sitt, og røkkur hon oftari og longri enn fyrr. Vaksandi ferðastreymurin hevur borið í sær, at hetta hevur verið gjørligt uttan týðandi hækkingar av rakstrarhallinum.

Havi hug at viðmerkja, at tað er harmuligt, tá leysasögur ganga, tær eru jú sum eggdið. Klakt fær tað veingir.

Tað skuldi verið óneyðugt at sagt, at óheftur stovnur borgar fyrri trygdini innan allan skiparaktstur, tí hava sjálvandi eisini øll skip strandferðslunnar góðan stabilitet.

Skrivað hevur verið um iva hesum viðvíkjandi, her kann eingin ivi vera, tí slikt roknar ein seg fram til.

Sum aðrir landsstovnar, so hevur eisini strandferðslan verið kannað til tess at finna fram til

ein rakstur, sum meira svarar til nútíðina, og har tolulig javnvág er ímillum teir fyrimunir borgarunum bjóðast og kostnaðin av hesum. Tingmenn kenna nú hetta tilfar, og vænti eg teir meta kanningin og tilfarið skilagt at vera.

Ein útbýgging eftir 6 árum uppá 50–60 mill. kr. — ella tað sama, sum ilagt verður eftir einum/tveimum árum í vega-sambandið — má haldast vera rimuligt til tess at skapa fortreytir fyrri jøvnum búskaparligum vøkstri av samfelagnum øllum heldur enn av einstøkum økjum. Tað er hetta seinasta endamálið, landsstýrið leggur størsta dentin á, óg vil tað tí beinanvegin leggja uppskot fram samsvarandi.

Telefonautomatiseringin ber á sama borðið, og kunnu vit nú frøða okkum yvir, at meginparturin av landinum iár hevur fingið automatiskt samband. Tað, sum irestar, verður fyrri mesta partin loyst í 1975 og ein heilt litil partur í 1976.

Tann fyrribilsbata, miðað verður ímóti í flugvingini við leingjan av fløgvellinum í Vágum, hevur verið samráðst við ríkisstýrið um. Samráðingarnar eru ikki loknar enn, men vóni eg, at vit um heilt fáar dagar kunnu fáa neyðturviligt grundarlag fram til at meta um, um landskassin skal luttaka í hesi bygging. Verður ynski um tað, leggur landsstýrið eisini í tí málinum uppskot fram, áðrenn tingið fer heim.

Ein bótan av viðurskiftunum í Vágum gerst alt meira neyðug, sum ferðslan økist.

Misnøgdin við, at ikki er rokk- ið á mál í spurninginum um at

koma føroyingum uppí flugving hevur verið rættuliga stór, og er hon skiljandi. Sum kunnugt slitnaðu samráðingarnar millum SAS og Flogsbands fyrri tveimum/trimum árum síðani, og tað at stjórnirnar í Danmark hava skift so tíðum, hevur ikki gjørt tað lættari at koma í holt við spurningin, men nú er so avtalað, at samráðingar skulu takaleiðis luttøku av umboðum fyrri landsstýri og stjórn.

Tann veldugi framburður verið hevur á samferðsluøkinum, hevur ikki bert borið fyrimunir við sær. Hann ger eisini, at vit meir og meir mugu hyggja at teim vansom, nútíðarsamfélagið dregur inn á seg. Vit hava iár sett eitt syrgiligt met fyrri ferðsluvánlukkum, harav 11 hava borið deyðan við í ferðini.

Hetta varsko eigur at læra okkum øll, at bøttu møguleik-

arnir skulu troystast við hógv og skynsemi, og eigur at fáa myndugleikarnar til at fremja frægest møgultu ferðslutrygdartiløk.

Skúlamál — Ungdómsarbeiði — Mentunnavirksemi

Nýggir skúlar av ymsum slag eru bygdir og afturatbyggingar til verandi framdar víða hvar um landið. Bert í hesum ári eru fleiri skúlar vígdur.

Í valskeiðinum er studningsveitan landskassans til hesar byggingar hækkað úr 20% um upp í 30%, og hevur hann verið góldin kommununum munandi skjótari enn fyrr, ja, í vissan mun so hvørt sum byggingin er framd.

Landið rekur nú eisini sjómannsskúlan í Klaksvík og stendur í boði fjølbroyttari útbúgving innan sjóvinnuøkið enn fyrr.

Skipað er fyrri framhaldi av hægri undirvising á Fróðskapasetrinum við stóðisútbúgvingini, og í løtuni situr nevnd, sum kannar tørvin á útbúgving innan ymisk færoysk samfelagsøki, so henda hægri undirvising kann koma mest møgult í samsvar við, hvat gagnar samfelagnum og vinnuni best, tað veri seg innan umsiting, dataviðgerð, virkisleiðslu o.s.fr.

Útbúgving á hædd við studentaskúlan stendur nú í boði fyrri onnur enn júst tey, sum ganga á Føroya Studentaskúla. HF skóli verður skipað í Hoydølum, í Suðuroy og í Norðoyum, og væntandi verður henda skipan útbýgd eftir fáum árum til eisini at rækka onnur øki í

landinum. Forvitnisligt verður at siggja, hvussu hesi tilboð koma at ávirka sosialu samansteiningina av teim fólki, sum fáa sær hægri útbúgving.

Útbúgvingarútreiðslurnar á figgarlógini eru óvanliga nógv vaksnar hesi fyra ár, men hevur tingið tikið undir í hesum, sannandi, at ein fortreytin fyrri menning er væl útbúgvin unglingaføld. Serliga gerst hetta neyðugt, skal vinnugrundarlagið fjeltáttast og skal vinnast á vansom, sum avmarkingar í verandi vinnugrundarlagi møguliga koma at seta.

Fyri at kunna bjóða ungum og eldri eitt ríki mentunnar, ítróttar- og fríttíðarlív er nógv ilagt í ítróttarhallir og samkomuhús, soleiðis bygd, at tey eisini hóska til mentunnarligt virksemi innan tón- og leiklist, upplestrarvirksemi og ungdómsarbeiði av ymsum slag. Studningurin til hesi tiltøk er munandi bættr, og ískoytislan veitti úr